

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 24

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Emne: Målkjød og mat

Bygdelag: Sauda

Oppskr. av: Jens Bönneken

Gard:

(adresse): Sauda

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
 of 1884 ved auct. post. Eger Skar og Wexler

SVAR

Eger oppskriften i ei gammel bok. Dette i Linnshandbøoken, som fra gammel tid har vært mykje brukt i Sauda og i matvarehandelen og i matvareforretningene i denne bygda. Det fekk eg skrevet da' eg var på av tidas skole her. Foreldri mine var lantmændar - og juktjenerar. Men alle levde som alle andre folk i bygda og var og var mykje dei vanlege og for mat og målkjød. Da' var deris mykje mat fekk, at me hadde mange gode mat fekk ein god flest.

1. I eldre tider hadde ein som var byeggen 4 målkjød om dagen, åhø (frukt) 1/2 bin, kl. 8 - Ditt kl. Ring 11. (Korn (mellemmat) kl. Ring 3 (15) og Kvelesmat kl. Ring 7 (19)

2. Linnshandbøoken på arbeidsdagen tok ho Ring 4-5 i en morgenen fekk ein bist (ei halvt eller ein bødvekk (flattbrød), som linnshandbøoken hadde laga ho i en Kveles foret

Etter midtags skieda fukst ein og ei ein bekk, der det vann godt mer maten. (Attak biskupstolen biskop bisjen) fukst ein sin mjok.

4. Det var vanlig at iunder arbeid med slaktning med ein der var grise-slaktning ho jae. at det skieda vera gjerdet skilt, da grisen var stogjen (avliva) skilt slaktarane sin a' fa' skjenk.

Feire stader ga segnes inn at da slaktarane kom ut abt. skjenk. Men hadde dog ut av vore dygt stor- var grisen borte og fukt ein vore faren ein kom det i ein vedabot eller i eit brakkagat. Etter at arbeidet var ferdig gjett var det gjerdet mat.

Iunder bygging av laer var det vanteget a' toa hjelp nar stann- voreje (reisverket) skilt reisnet.

Da' var det gjerdet etke- pa. Likeins etke stakledigna (stakking med neve og barv.

So er det slutt med den skiltane. Forvatt myktat idtje lengre, og slaktninga vert gjerd pa' slakthiera; herre ja' slakthiera.

5. Sinner og vinter var det tu- ren som var hovedsakelid.

"Ein via tje tje so via pa' ein go' tje" lyder ordet.

6. Duren var aemerst slakt mat.

5006

7. Lördagen ständt ha betra mat
 einu vorkedagane. Sú áþ ein
 frúttok þó ein, gjótt þi hjörðji"
 og so ferur ein harku mat heit
 hollt hjó og seip, hjó og feuk og
~~þetta~~ ertraseyru. Þessi mat
 vork iðkjó þriðja áundantleku
 steik þlekt souu vork þeke
 þi heit þi kvondags einu þu
 áhíldr vera "byke þá matu"

8. Nokkur stó skienar þá matu
 vintar og símar var iðkjó,
 "Eið) Þá ein restlegu snáráke-
 dag, þá hoka og houndar",
 hájvó og ei gáruar túma
 segja.

9. Tom gútiungu hájvó og ein
 manni segja at hvar lait stakta
 so og so manni snáráke einu
 þei stúle þa þi bytesdagur
 (bytesdagur) Eg þrið þu var our
 dag og þvndag souu var bytesdagur
 "Frévdagur er þi vork litlu",
 þlar ein segja. Þu var heit so
 at hjó þu matu þá símdag
 og þá bytesdagur.

Þið áþ einu 3-4 dagar i vork,
 haitu og vintar spellesier og
 vó og símar rájkesier. Það
 ein hvar þerkl ello þerkl þu
 símdagane feru

10. Þivorekar þrið av þat þvó
 minna mykji; no er þu man-
 ge stadar at þei iðkjó þat þu
 þvó. Men, þvó er einu einu

Hydende med flabbvåt.

no er det poteter som er komne
i skaden for flabbvåt og så
bruktare ein meir grønsaker
enn ein gjorde for ein 30-40 år
siden. Ein kan på kjøst man
skilteleg flabbvåt på korn-
bæene, og det vert seek uilke
so like an det,

11. Søndag:

Åbet: Skaffi og Bakka

Dir: Skott kjøt og jell og fleit og ærpe

Korn: Skaffi og Bakka

Tilset Has Grønt og mjølk

Måndag:

Åbet: Skaffi og Bakka

Dir: Sil og poteter og vasskjøtt

Korn: Skaffi og Bakka

Kvæst Grønt og mjølk

Tysdag:

Åbet: Skaffi og Bakka

Dir: ~~Kjøtt og kjøttkjøtt~~ Sil og poteter

Korn: Skaffi og Bakka og vasskjøtt

Kvæst Grønt og mjølk

Onsdag:

Åbet: Skaffi og Bakka

Dir: Kjøtt og sopp eller Kjøtt og fleit.

Korn: Skaffi og Bakka

Kvæst Grønt og mjølk.

Torsdag:

Åbet

Dir

Korn

Kvæst

Som mandag

Freitag: Sjö onsdag.

Lördag: Sjö måndag.

Gratkus var stolt av lauv- eller byggnjöl (saupeugt) hadde ein rikkely med sju- njoeth nyfta ein njoeth i badu- for vassipa. Det var stolt av saupeugt (iikketh) lauv- eller byggnjöl. Eins hadde litt sju njoeth eller myse i sipa.

"Sjukt i sipa," som ein sa. Sjövsagt kunne ein variere nokke på maten sine det lunde, men dette var det vanlege i ein trestyt.

Stalla kjødet her på stalla, men det heude var av og til at det vort nyfta "kjøpe- brøt" eller lepra (lepre baka av regnjöl)

Noko sers forstje på maten sinuar og vinter var det iikkje.

Det bruktes kunnige nokke meir spekkeljöl og - flekk inn sinvaren i badufor sild. Hadde ein like på det att var ein hadde sild, laub ein nyfta meir lepra og sjöpebrøt 12. Det gamle matkullet var bygd på mest mogely eigev- provinskjøse, det gætt både vasslapp og sildagunga. No kjøper maten på Stranblinne og meir og meir, og hermatikk

(strøeg hørmedierne julebæler eller
 pødselgaya julebæler, Njåbøleig
 (hakkakjøtt), det er her stå-
 bria (stabbriek) er, som er
 vvaen. Han står på ei vvaen,
 bñ og sig på at folk kjøpte
 middagmat.

I det heile vert mat-
 stellet meir og meir litt
 mer still bejane har det.
 Steint mat som var
 heilt ~~ett~~ sjulsynt for ein
 maendalder sidan er nu
 vanleg.

13 Skal eg nemna ein rett
 som vert haudogjer so
 lyp det vera

Dravle (gønnen),
 meir dravle vert kjøpt her
 re i som høytidsanne lève.

14. Et bode ved vva dei
 som vander einne slag
 mat; men nokon almen
 regel har ikkje settast.

15. Ein har segja at Most-
 høvet her i bygda vert ikkje
 lite forandra med siste
 vordkrigen, med to at det
 vert mykje meir kjølt og
 fleit i heimene, Finare
 bakst (fjøttbakst) har meir
 i bruk, da' det var ting ein
 hadde restaff ble ut eigen
 avl. I lite ting som kjøp,

IV

7

nyper eller hvilka hos Row
 iaktas i bruk. Denna
 vore det brukt mynig men
 gränsaker. (Här yllaraker
 o. s. f.) en för, of detta styre
 iaktas till 6° hända sty i
 framhåda.

Slitit värdagaker som stappi
 utställning of tillställning av
 det iingur som mynig av
 ger. En vore som alle klar
 gar yves er for till av, av
 seiltes. Fylling of herme
 hisering av av by i frukt
 vird at skro mynig men
 tillgaggen på iaktas vore
 tilldelare.

Sandil (25/11) 1950

Jens Børstgen

NOBBL EINHOLMISK GRANSKING

5006

